

LA REHABILITACIÓ DEL MAS LLORENS

MUSEU DELS RECURSOS HIDRÀULICS - MUSEU DE SALT

CL
728
TUR

Autors

Jordi Turon
Xavier Alberch

Edita

Museu dels Recursos Hidràulics - Museu de Salt

Il·lustracions i Disseny

Lluís Mateu

Impressió

Serigrafia Porterias

Dipòsit Legal

GI-1.185-91

R. 23050

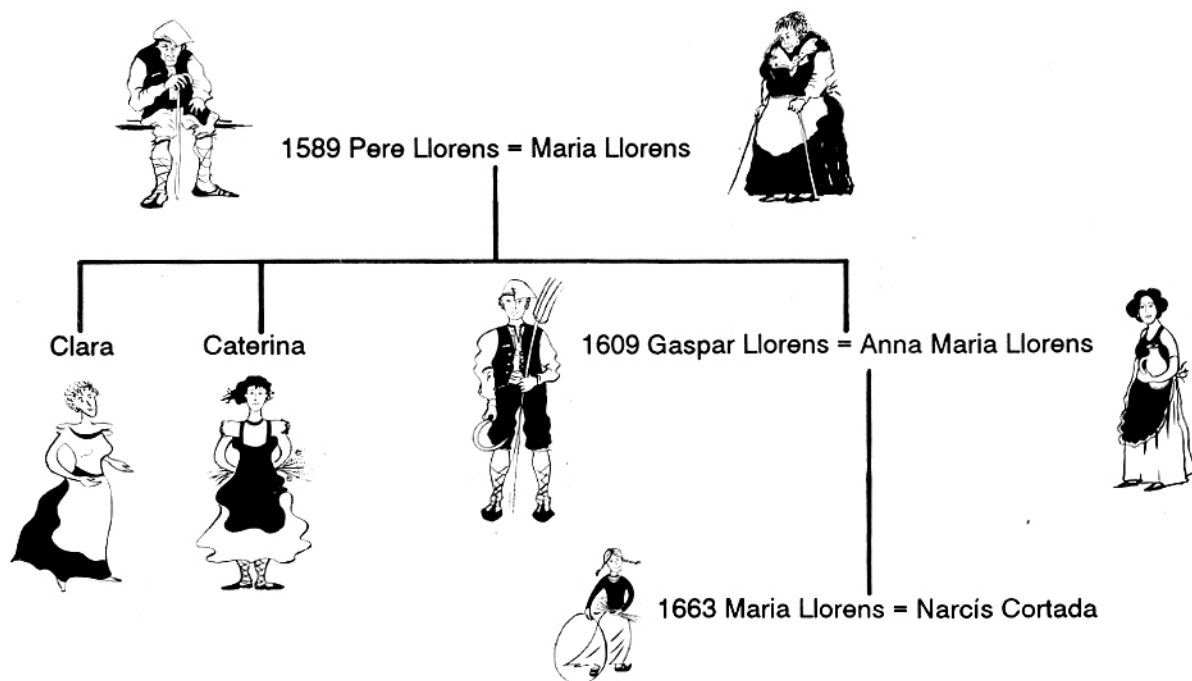

Déu vos guard! Sigueu benvinguts al Mas Llorens. Que l'estada us sigui ben plaent i profitosa...

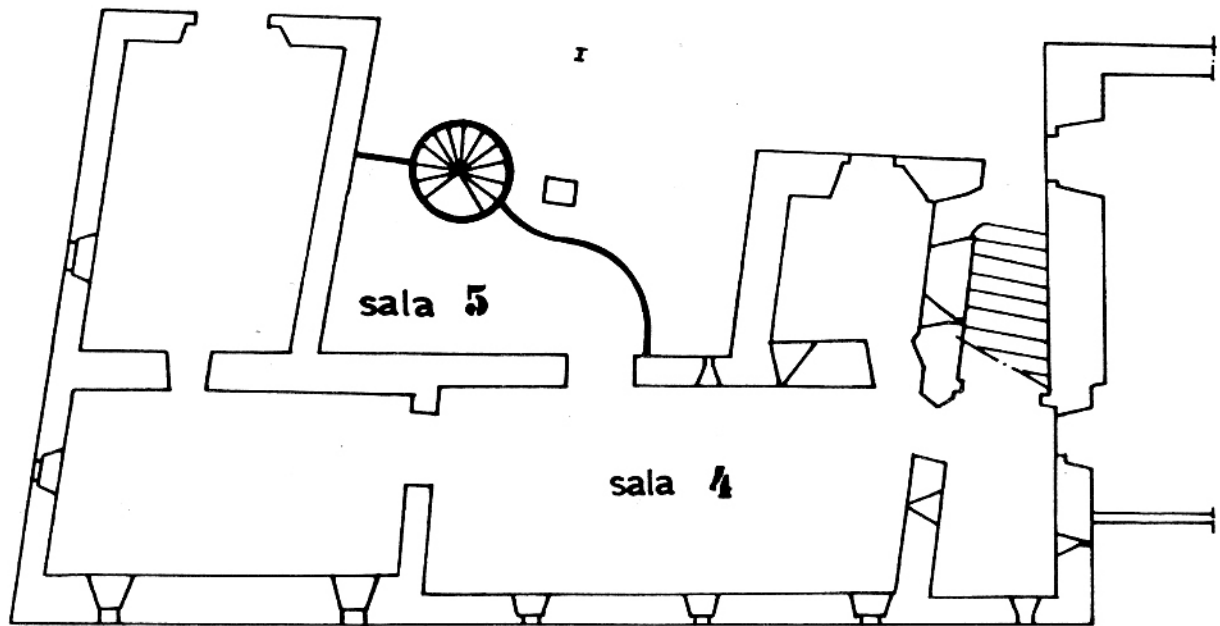
Potser que em presenti: sóc... bé, vaja, era fa bastants anys, més de tres-cents, l'amo d'aquest mas i cap de la família Llorens, Gaspar Llorens, fill de pagesos. Pere i Maria Llorens foren els meus pares, Caterina i Clara les meves germanes.

El meu pare, Déu el tingui a la Glòria, morí un hivern molt fred i gris de l'any 1605. Amb la seva mort jo passava a ser hereu universal de la família Llorens i de totes les seves propietats. Ben aviat vaig arreglar la torre i li vaig posar el meu nom, el veieu?

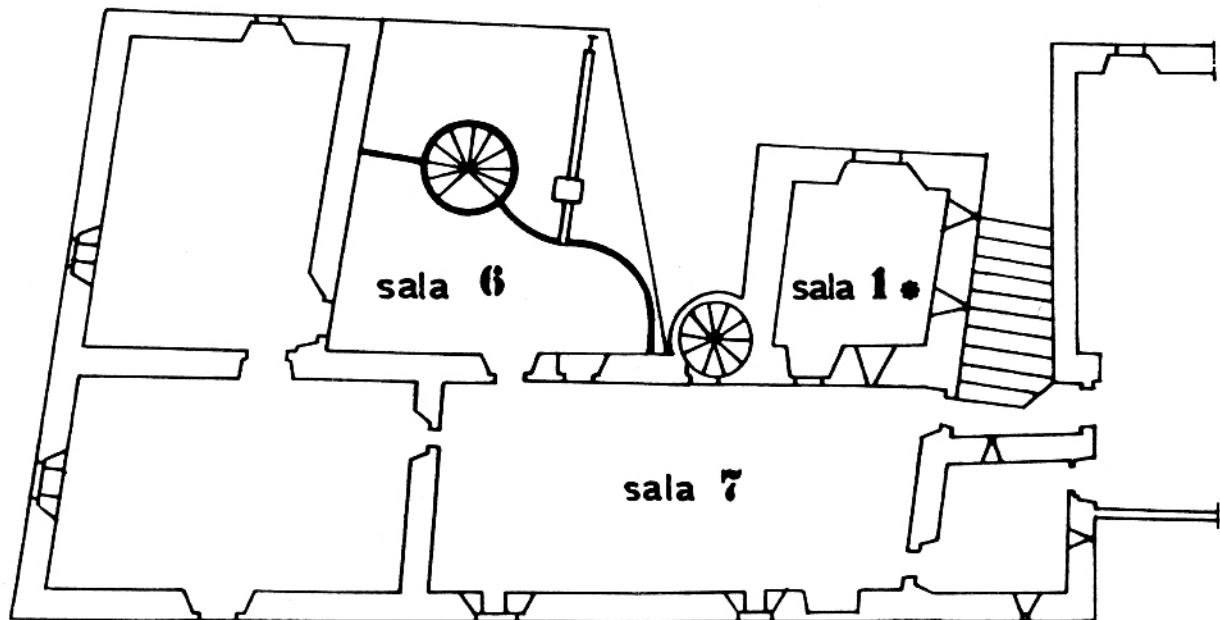
I.H.S.
ME FECIT 1609
GASPAR LLORENS

LA CASA D'EN GASPAR

PLANTA BAIXA

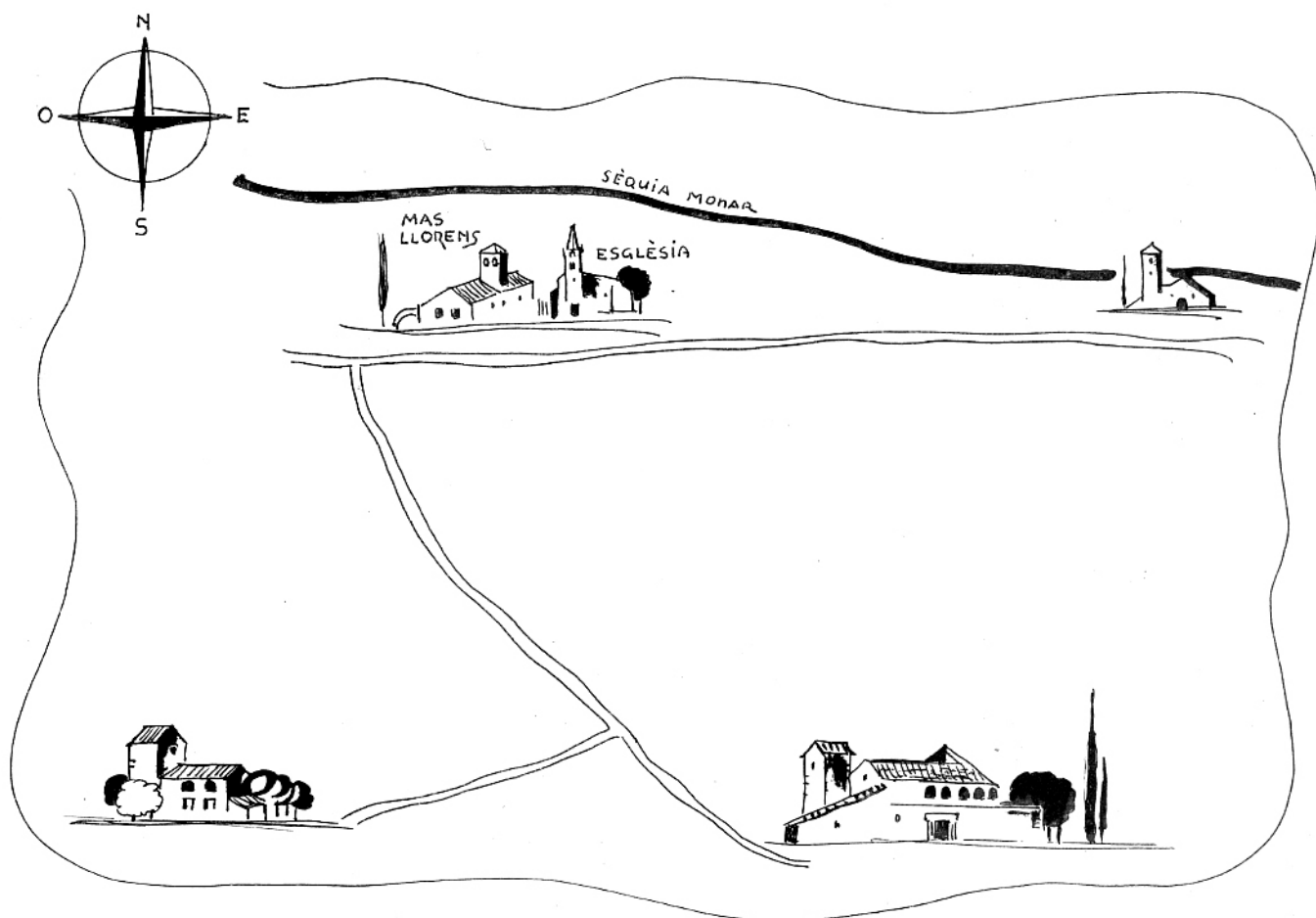

PLANTA PIS

* Sales 2 i 3
als pisos superiors
de la Torre

ELS MEUS VEÏNS

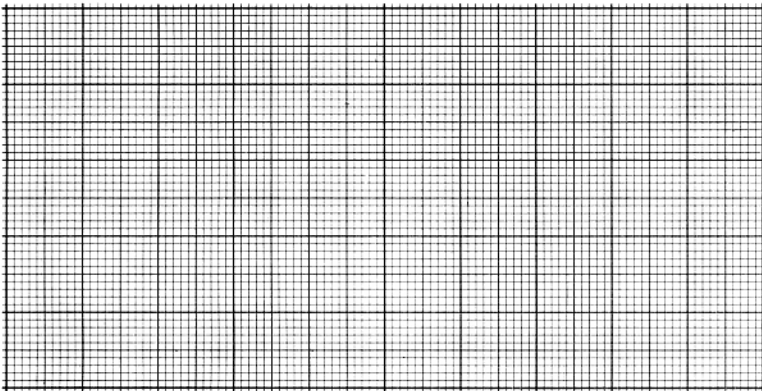
Cap al 1600 no penseu pas que Salt fos un poble com és ara. En aquell temps Salt estava constituït per la parròquia i uns quants masos escampats per la plana. Les úniques raons que unien aquests masos eren el camí ral i la sèquia Monar. La sèquia Monar era un canal que donava el corrent d'aigua suficient per moure els diversos molins: drapers (de draps), fariners (de farina) i paperers (de paper) que es trobaven enganxats a la sèquia. Entre Salt i Girona hi havia més o menys una vintena de molins. El camí ral era l'eix principal de comunicació entre Girona i Amer. Per aquest camí hi passaven els comerciants i pagesos que anaven a Girona. Els masos més importants a Salt en aquesta època eren, a més del Llorens, els que veieu en aquesta sala: la torre Mirona, la torre de Santdionís i el Sitjar.

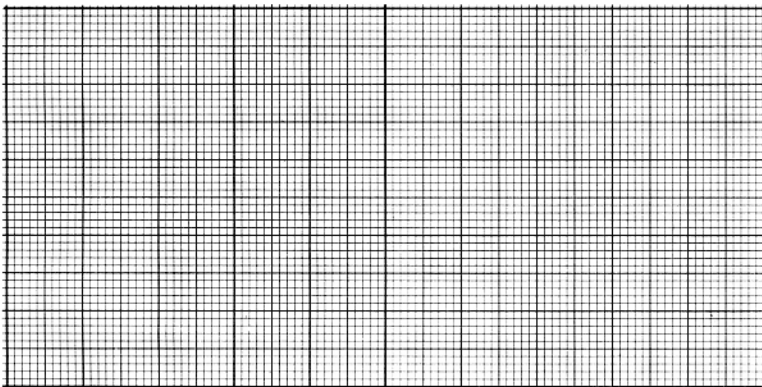
Poseu el nom als Masos

EL MAS SITJAR

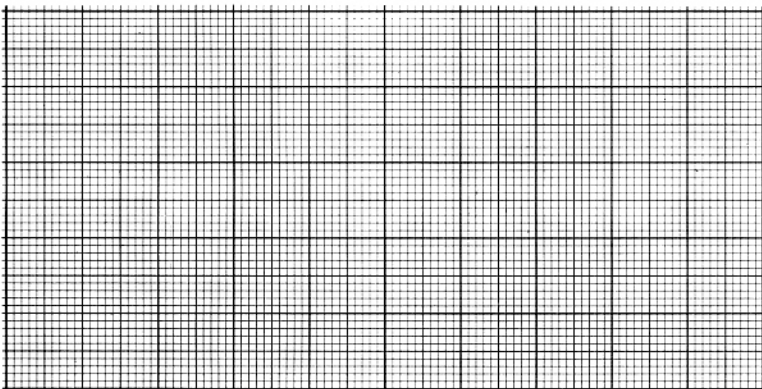
Dibuixeu i pinteu la part de la casa a què es refereix cada text, fixant-vos en el plafó que teniu al davant.

Segle XI? Torre de defensa exempta.

Segle XII. Domus (casa) fortificada i residencial dels Sitjar.

Segle XVI. Reformes arquitectòniques al Mas.

Quin element tenen en comú els diferents masos?

De què es defensaven?

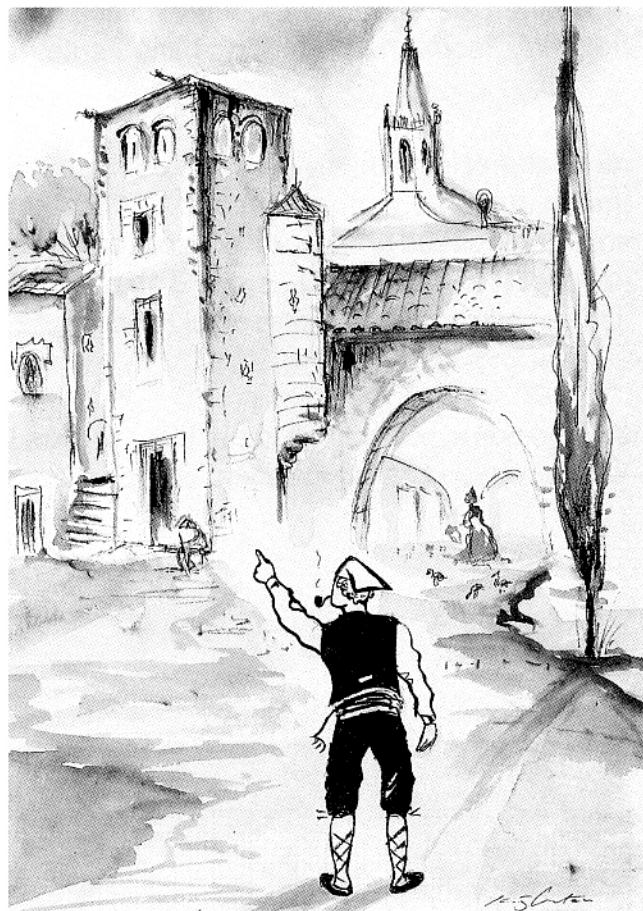
LA MEVA CASA: EL MAS LLORENS

Aquí, al segon pis de la torre, us explicaré la història de la meva casa. Els primers Llorens, gent de la terra, en Pere i en Ramon, van construir amb l'ajuda dels seus veïns una torre per defensar-se dels atacs de bandolers i gent de mala jeia. Tot això va passar segurament al segle XII. Fixeu-vos en el senyor que teniu al darrera. Quina diferència hi trobeu amb el senyor de baix?

Exactament. Aquestes espitlleres servien per disparar fletxes amb ballestes i arc; d'aquesta manera es defensaven des de dintre, dels atacs dels bandolers.

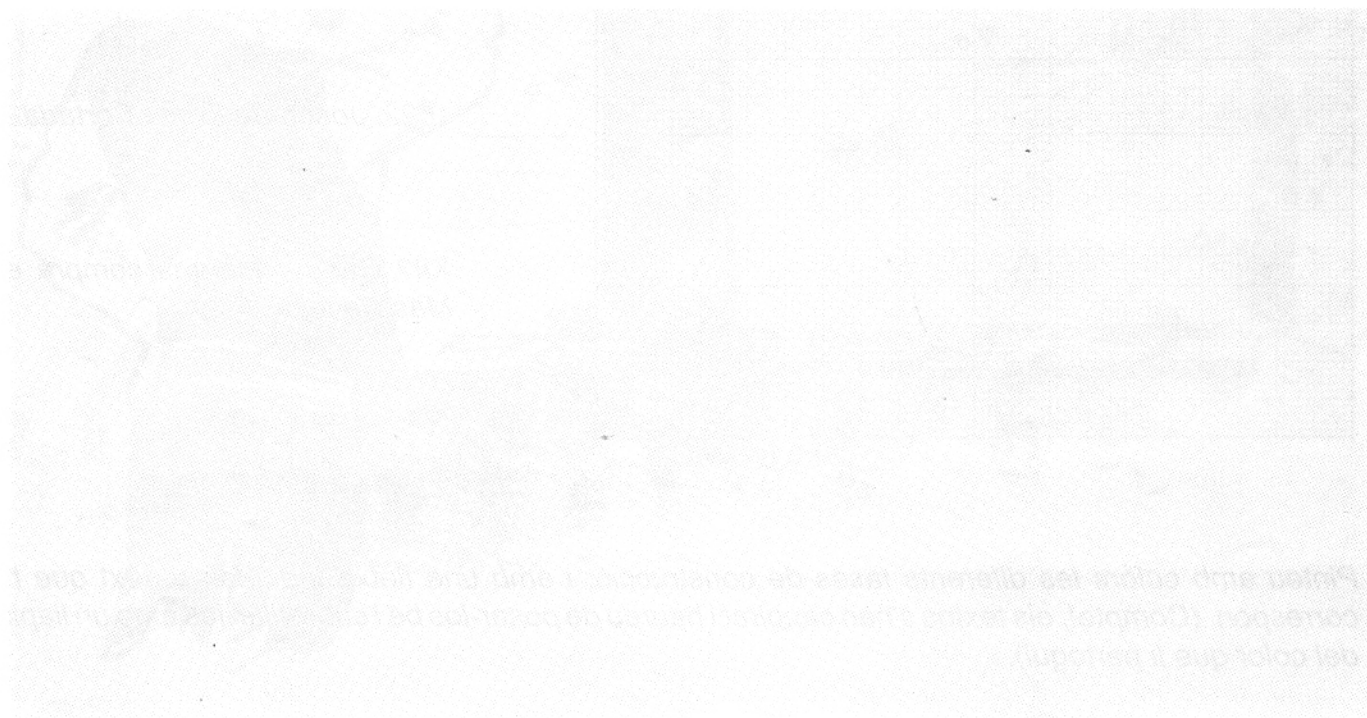
Més tard, als voltants del segle XVI, el meu pare, en Pere, arran de la invenció de les armes de foc, va fer construir espitlleres de fusell com les de baix.

Finalment, jo, Gaspar Llorens, vaig començar la construcció d'un mas residencial a la torre, però això és una altra història, que veurem més endavant.

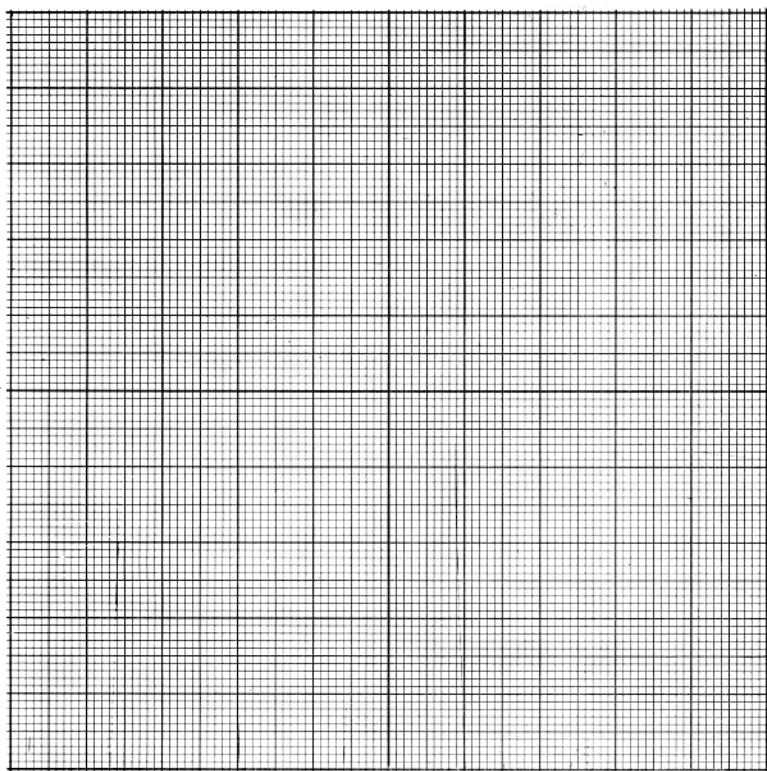
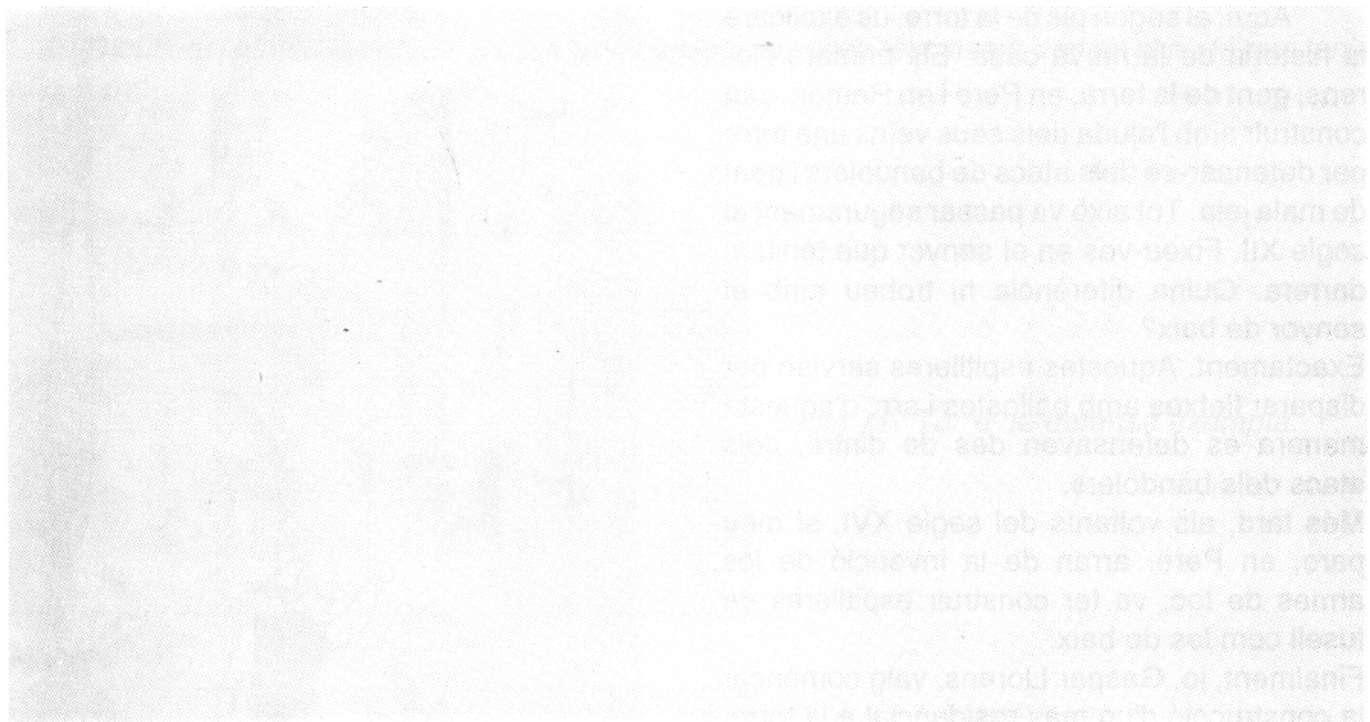

Dibuixeu l'espitllera i l'arma que s'hi relaciona.

Quines diferències hi veieu entre aquesta figura i la de baix?

Mireu com escrivien a l'època d'en Pere Llorens, pare d'en Gaspar.
 Fixeu-vos en la lletra i escriviu el vostre nom tot imitant-la.

1749. Torre de defensa comuni-
 tària exempta.

XVI. Reformes a la torre, espitlle-
 res d'arma de foc. Reducte forti-
 ficat a l'angle NE.

1622. Josep de Font i Cortada.

XII? Gaspar Llorens compra el
 Mas Devesa

Pinteu amb colors les diferents fases de construcció, i amb una fletxa indiqueu el text que hi correspon. (Compte!, els textos s'han capgirat i haureu de posar-los bé i subratllar-los amb un llapis del color que li pertoqui).

EL MUSEU

Fixeu-vos, aquí, l'última planta de la torre, servia de lloc de vigia per controlar els perills que ens assetjaven. També vèiem les torres dels nostres veïns i ens hi podíem comunicar. Avui, en canvi, cases i pisos amaguen la visió dels altres masos.

Us proposo una activitat senzilla. Tanqueu els ulls; imagineu que hem viatjat en el temps. Som dalt de la torre del mas Llorens, però a l'any 1600, és a dir, 300 anys enrera. Imagineu que mirant per la finestra de la torre veieu totes les altres cases, els camps, boscos, ramats de bestiar, pagesos que van a la feina o en tornen, les muralles de la propera ciutat de Girona... Que bonic, oi? Bé, quan jo digui tres els obrim de sobte, d'acord?, un, dos, tres! Quina desil.lusió retornar de cop a la realitat.

Amb el plànol de Salt que hem completat a la sala de baix a la mà, i tenint en compte el lloc on està situada l'església, digueu a quin lloc són els masos que els edificis moderns no ens deixen veure.

EL TREBALL AGRÍCOLA I RAMADER

Ja sabeu que quan el meu pare va morir, vaig decidir arreglar la torre i construir-hi una casa, nova i confortable, on viure amb la meua família i la gent que treballava les meves propietats.

Hi havia una llegenda que deia que al cantó de la torre hi havia hagut un antic cementiri de l'església. Quan vam començar les obres vam veure que era cert. Mireu les diapositives! Els enterraments eren ben bé a sota vostre, en aquesta mateixa Sala!

De totes maneres vam decidir construir-hi la casa. Aquí, a la part de baix, hi vam instal·lar les corts per guardar-hi el bestiar: teníem ovelles, porcs, cabres, gallines, i els bous i cavalls que arrossegaven les arades per treballar el camp. A més a més, altres habitacions servien per guardar les eines del treball agrícola: els carros, arades, cavics, rampins, forques, garbells, falçs. Peces que podeu veure aquí mateix.

Als camps del voltant del mas Llorens es conreava bàsicament els cereals, sobretot blat, civada i ordi.

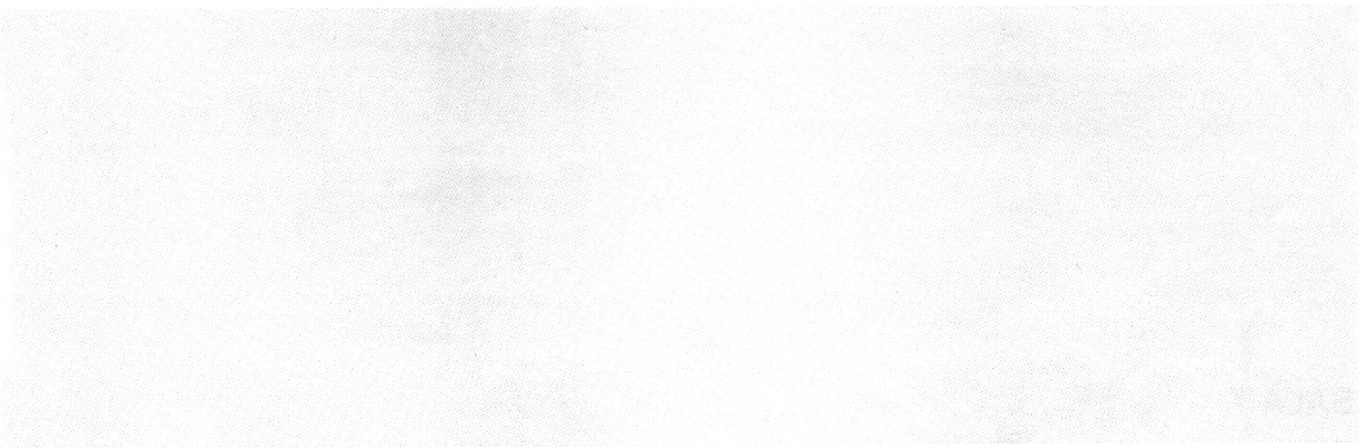
El pis de dalt quedava reservat a menjador i habitacions.

*Dibuixeu les pedres
del cantó de l'espitllera,
tal com les veieu, i
munteu-hi una altra
espitllera.
De quin tipus és?*

LA CASA NOBLE

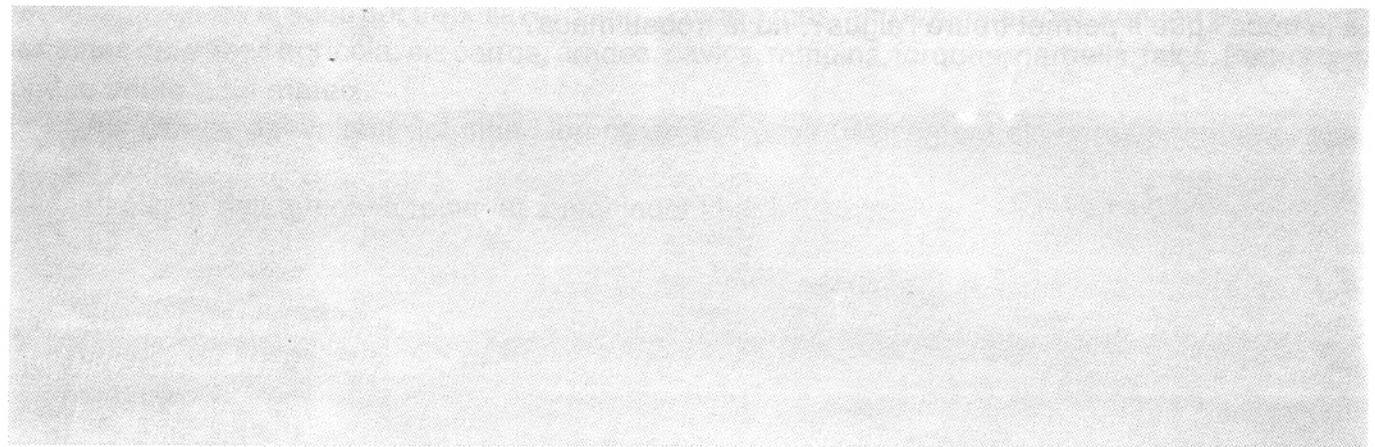
I bé, benvolguts amics, ens trobem en aquest estrany espai, ben diferent de quan jo hi vaig viure. Aquesta enorme vidriera ens permet, però, veure alguns elements de la meva casa, dels quals em sento especialment orgullós. En primer lloc l'escala de cargol, la que hem utilitzat per anar dalt de la torre. Què us en sembla?, és important! I el cap de sota... digueu, quin animal us sembla que vol representar? Un altre element és la figura que hi ha a dalt de tot de la torre i que veieu en un plafó d'aquesta sala. És una gàrgola, o sigui una peça que recollia l'aigua de la pluja i l'expulsava cap a baix perquè no es quedés embassada a dalt. Quin animal representa? Veieu el forat que té a la boca i que li permet treure l'aigua?, no la trobeu maca?

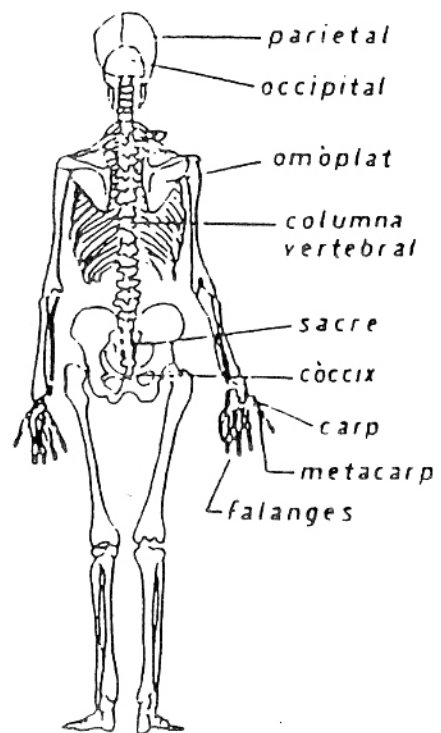
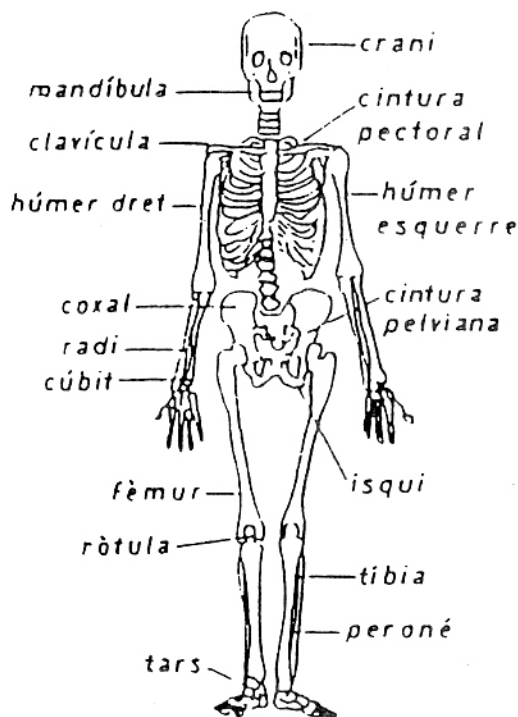
De la següent llista de paraules, marqueu amb un cercle totes aquelles que facin referència a objectes de la vila agrícola o ramadera.

Taula, Caviç, Ràdio, Torre, Llibre, Arades, Bou, Blat, Gallina, Finestra, Telèfon, Cort, Ovelles, Rampí, Ulleres, Forca, Carro.

Ara farem un joc. Estigueu atents al que es farà a la pissarra i apunteu a sota les paraules que aniran sortint.

SALA 7

Fixeu-vos en l'enterrament. És un dels que heu vist a les diapositives de la sala de baix. En l'esquelet que teniu dibuixat a sobre, subratlleu aquells ossos que veieu en el nostre.

LA «SALA» DEL MAS

Sou a la «Sala», el centre de la vida de la casa. La «sala» era el lloc de reunió, de rebuda dels amics, dels banquets i les festes. Imagineu-vos-la! Jo us hi ajudaré. Fixeu-vos en la decoració de guix de la paret; així devien estar decorades bona part de les parets de l'habitació, i a més a més, tapissos, una taula llarga, cadires ben confortables i una llar de foc que donava escalfor i llum a les fosques tardes d'hivern. I la taula?, ben presentada, amb mantells de qualitat. La vaixella era la que veieu a les lleixes. Oi que és bonica? la feien a Reus i a Barcelona i era la que estava més de moda a la seva època, i decorada pels millors artistes! A sota les lleixes observareu els plats i els atuells que feien servir quan no hi havia una gran ocasió. No podien malgastar els plats bons!

Amb la vaixella al davant, escriviu quina funció tenia cada peça:

— Escudellera

— Bol

— Plat

— Orinal

— Gerra

CARTA D'ACOMIADAMENT

I bé, benvolguts amics, espero que aquesta visita al mas hagi estat divertida i profitosa per a vosaltres. Profitosa per conèixer com era Salt fa més de tres-cents anys; com eren els masos, com vivien i de què vivien la gent que hi habitava, i, en fi, conèixer un xic una part important i decisiva per a la història del nostre poble.

Esperant, doncs, retrobar-nos un altre cop, potser en una altra exposició aquí al mas, la meua família i jo ens acomiadem.

A reveure i fins una altra!

Salut!

Amb la col·laboració de

